

“การลงทุนสีเขียว ภาพรวมการพัฒนาพื้นที่ EEC และมาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย” องค์ความรู้จากการสัมมนา “Elevating Thailand as a Globally Attractive Destination for Green FDI and Sustainable Infrastructure”

นายอรรถพล อัมภามงคล วิศวกรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มเทคโนโลยีการป้องกันมลพิษ
กองส่งเสริมเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมโรงงาน เรียบเรียง

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรงขึ้นทั่วโลก ทำให้การลงทุนสีเขียวกลายเป็นประเด็นสำคัญที่ทุกประเทศต้องให้ความสนใจ ประเทศไทยเองก็ตระหนักถึงความสำคัญของการลงทุนสีเขียว และได้กำหนดนโยบายและมาตรการต่างๆ เพื่อส่งเสริมการลงทุนในภาคส่วนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

การลงทุนสีเขียว (Green Investment) หมายถึง การลงทุนในโครงการหรือกิจกรรมที่มีเป้าหมายในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน และสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การลงทุนสีเขียวครอบคลุมหลากหลายภาคส่วน เช่น พลังงานหมุนเวียน การขนส่งสีเขียว การเกษตรยั่งยืน การจัดการขยะและน้ำเสีย และเทคโนโลยีสีเขียว

เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ร่วมกับ สถานทูตออสเตรเลียประจำประเทศไทย และ Partnerships for Infrastructure (P4I) ได้จัดสัมมนาเมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2568 ให้ภาพกว้างของความสำคัญของการลงทุนเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความพยายามในการลดการปล่อยคาร์บอน และความพยายามในการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีความยั่งยืน ประเทศต่างๆ ทั้งในอาเซียนและประเทศไทย ได้ดำเนินการลงทุนเพื่อผลักดันการพัฒนาที่ปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศ ในรูปแบบต่างๆ กัน จนเกิดกระบวนการพัฒนามาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยขึ้น เพื่อสร้างความพร้อมในการดึงดูดการลงทุนจากแหล่งทุนที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน

ความสำคัญของการลงทุนสีเขียวในประเทศไทย ดังนี้:

- ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม: การลงทุนสีเขียวช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ลดมลพิษทางอากาศและน้ำ และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน: การลงทุนสีเขียวสร้างโอกาสทางธุรกิจใหม่ๆ และส่งเสริมการจ้างงานในภาคส่วนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน: การปรับตัวสู่เศรษฐกิจสีเขียวช่วยให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลกที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืน
- ยกระดับคุณภาพชีวิต: การลงทุนสีเขียวช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ และเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน

นโยบายและมาตรการส่งเสริมการลงทุนสีเขียวในประเทศไทย

รัฐบาลไทยได้กำหนดนโยบายและมาตรการ เพื่อส่งเสริมการลงทุนสีเขียว ดังนี้:

- แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศ (PDP): แผน PDP ฉบับล่าสุดมุ่งเน้นการเพิ่มสัดส่วนพลังงานหมุนเวียนในการผลิตไฟฟ้า และลดการพึ่งพาพลังงานฟอสซิล
- แผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ (NDC): ประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกตาม NDC และมีแผนที่จะบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอนภายในปี ค.ศ. 2050 และเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี ค.ศ. 2065
- มาตรการส่งเสริมการลงทุนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI): BOI ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและไม่ใช้ภาษีแก่โครงการลงทุนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- การออกพันธบัตรสีเขียว (Green Bonds): รัฐบาลและภาคเอกชนไทยได้ออกพันธบัตรสีเขียวเพื่อระดมทุนสำหรับโครงการลงทุนสีเขียว
- การพัฒนามาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนของประเทศไทย (Thailand Taxonomy): เพื่อเป็นแนวทางในการจำแนกและจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านของธุรกิจไปสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

การเคลื่อนไหวของประเทศต่างๆ ในภูมิภาค

ประเทศต่างๆ กำลังเพิ่มกฎระเบียบด้านความยั่งยืนทั้งในระดับโลกและอาเซียน รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพอากาศ สำหรับประเทศไทย ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2022 เป็นต้นมา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมดจะต้องรายงานผลการดำเนินงานด้าน ESG¹ ผ่านแบบฟอร์ม 56-1 One Report และช่วงปลายปี ค.ศ. 2024 สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้ทำการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการของการเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืนของประเทศไทย ตามแนวทางของ ISSB² (แผนงาน ISSB) ประเทศอื่นๆ ในอาเซียน เช่น ประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม ดังนี้

¹ รายงานที่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ **สิ่งแวดล้อม (Environmental)** เกี่ยวข้องกับผลกระทบขององค์กรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การปล่อยก๊าซเรือนกระจก การจัดการของเสีย การใช้น้ำ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ, **สังคม (Social)** เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ขององค์กรกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น พนักงาน ลูกค้า ชุมชน และซัพพลายเออร์ รวมถึงประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน แรงงาน และความปลอดภัย และ **ธรรมาภิบาล (Governance)** เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการขององค์กร เช่น โครงสร้างคณะกรรมการ ความโปร่งใส การบริหารความเสี่ยง และการต่อต้านการทุจริต)

² International Sustainability Standards Board หรือ คณะกรรมการมาตรฐานการรายงานความยั่งยืนระหว่างประเทศ เป็นหน่วยงานภายใต้องค์กร IFRS Foundation มีเป้าหมายหลักในการพัฒนามาตรฐานการรายงานข้อมูลความยั่งยืนระดับโลก เพื่อให้บริษัทต่าง ๆ ทั่วโลกใช้เป็นแนวทางในการเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับการเงินได้อย่างสอดคล้องกัน

ตลาดหลักทรัพย์มาเลเซีย หรือ Bursa Malaysia เปิดตัวกรอบการรายงานความยั่งยืนในปี ค.ศ. 2015 และในปี ค.ศ. 2022 กรอบดังกล่าวได้รับการขยายเพื่อกำหนดให้เปิดเผยประเด็นสำคัญด้านความยั่งยืนและตัวชี้วัดต่างๆ ในทุกภาคส่วน และสำหรับผู้ออกหลักทรัพย์ในตลาดหลัก กำหนดให้เปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพอากาศควบคู่ไปกับ TCFD³ ในช่วงปลายปี ค.ศ. 2024 ประเทศมาเลเซียได้ขับเคลื่อนกรอบการรายงานความยั่งยืนแห่งชาติ (NSRF) ซึ่งมีการนำ IFRS S1 และ S2⁴ มาใช้ในตลาดหลักและตลาด ACE⁵ สำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และบริษัทขนาดใหญ่ที่ไม่ได้อยู่ในตลาดหลักทรัพย์

ประเทศอินโดนีเซีย มีข้อบังคับ POJK⁶ ฉบับที่ 51/2017 กำหนดให้ผู้ออกหลักทรัพย์ บริษัทมหาชน จำกัด และสถาบันบริการทางการเงิน เผยแพร่รายงานความยั่งยืนผ่าน POJK No.51, No.03/2017 เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 2020

ประเทศสิงคโปร์ ตั้งแต่ปีงบประมาณ ค.ศ. 2022 สิงคโปร์ได้เริ่มใช้แนวทางแบบเป็นขั้นตอนในการรายงานสภาพภูมิอากาศ ประเทศจะกำหนดให้มีการรายงานสภาพภูมิอากาศสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ ค.ศ. 2025) และบริษัทขนาดใหญ่ที่ไม่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ (เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ ค.ศ. 2027) เพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของคณะกรรมการมาตรฐานความยั่งยืนระหว่างประเทศ (ISSB)

ประเทศฟิลิปปินส์ ตามบันทึกข้อตกลง SEC⁷ ฉบับที่ 4 ของฟิลิปปินส์ ปี ค.ศ. 2015 เกี่ยวกับแนวทางการรายงานความยั่งยืน (SR) สำหรับบริษัทมหาชน และในปี ค.ศ. 2023 SEC ได้ประกาศว่าพวกเขาจะปรับปรุงแนวทาง SR เพื่อนำ IFRS S1 และ S2 มาใช้

ประเทศเวียดนาม กระทรวงการคลังของเวียดนามเรียกร้องให้บริษัทมหาชน จำกัด และหน่วยงานที่ได้รับการคัดเลือกอื่นๆ พิจารณาถึงผลทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ในการเปิดเผยข้อมูลประจำปีตามแบบรายงานในระดับสากลตามหนังสือเวียน ที่ 96/2020/TT-BTC

³ Task Force on Climate-related Financial Disclosures หรือคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศ ในมาเลเซีย

⁴ มาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืนที่ออกโดยคณะกรรมการมาตรฐานการรายงานความยั่งยืนระหว่างประเทศ (ISSB) ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้องค์กร IFRS Foundation มีเป้าหมายเพื่อสร้างมาตรฐานสากลสำหรับการรายงานข้อมูลความยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับการเงิน เพื่อให้นักลงทุนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

⁵ ตลาด ACE เปิดโอกาสให้บริษัท SMEs ที่มีศักยภาพในการเติบโตแต่ยังไม่พร้อมที่จะเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ Main Market สามารถระดมทุนผ่านตลาดนี้ได้

⁶ Peraturan Otoritas Jasa Keuangan หมายถึง "ข้อบังคับของสำนักงานบริการทางการเงิน" (Financial Services Authority Regulation)

⁷ Securities and Exchange Commission หรือ ข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของฟิลิปปินส์

มิติทางสังคมและประโยชน์ของการเงินที่ยั่งยืน

- ปิดช่องว่างทางเพศ ส่งเสริมความเท่าเทียม และเพิ่มอำนาจทางเศรษฐกิจของสตรี
- ส่งเสริมสิทธิแรงงานและแนวทางปฏิบัติในการจ้างงานที่เป็นธรรม เช่น ค่าจ้างแรงงาน มาตรฐานความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน
- มีส่วนสนับสนุนการบรรเทาความยากจนผ่านโอกาสการจ้างงานและการลงทุนด้านที่อยู่อาศัยราคาประหยัด การศึกษาพยาบาล และการศึกษา
- ปรับปรุงสุขภาพของประชาชนผ่านโครงการจัดหาเงินทุนที่ช่วยลดมลพิษ เช่น การปรับปรุงคุณภาพอากาศและคุณภาพน้ำ
- เพิ่มการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อส่งเสริมกระบวนการตัดสินใจที่ครอบคลุมมากขึ้น

ประเทศไทยจำเป็นต้องมีเงินทุนจำนวนมากเพื่อดำเนินการตามมาตรการบรรเทาและปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศ

สถานะปัจจุบันของการลงทุนสีเขียวจากต่างประเทศและการเงินที่ยั่งยืน ตามข้อตกลง NDC⁸ ประเทศไทยมุ่งมั่นที่จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 30% ภายในปี ค.ศ. 2030 โดยไม่มีเงื่อนไข และ 40% ภายในปี ค.ศ. 2030 ตามเงื่อนไข ประเทศได้มุ่งมั่นที่จะเป็นกลางทางคาร์บอนภายในปี ค.ศ. 2050 และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี ค.ศ. 2065 ในสถานการณ์พื้นฐาน การปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่แท้จริงจะยังคงดำเนินต่อไปพร้อมกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ การลงทุนสีเขียวโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) และการเงินที่ยั่งยืนสามารถสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจในขณะที่บรรลุเป้าหมายในการลดการปล่อยคาร์บอน

ได้มีการประมาณการเงินทุนด้านสภาพอากาศที่ประเทศไทยจำเป็นต้องการบรรลุเป้าหมาย NDC แบบไม่มีเงื่อนไข (ลดลง 30% ภายในปี ค.ศ. 2030) ที่เกี่ยวกับการลดปัญหาสภาวะภูมิอากาศประมาณ 145 พันล้านเหรียญสหรัฐ หรือถ้าเป้าหมาย NDC แบบมีเงื่อนไข (ลดลง 40% ภายในปี ค.ศ. 2030) ประมาณ 202 พันล้านเหรียญสหรัฐ

ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 9 ของประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากที่สุดตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 ถึง 2019 ตามดัชนีความเสี่ยงด้านสภาพภูมิอากาศโลก 2021 (CRI) และระหว่างปี ค.ศ. 2000-2019 ประเทศไทยประสบภัยธรรมชาติ 137 ครั้ง โดยครั้งที่รุนแรงที่สุดคืออุทกภัยครั้งใหญ่ในปี ค.ศ. 2011 คิดเป็น 87% ของความเสียหายทั้งหมดในอดีต และมีมูลค่าประมาณ 46.5 พันล้านเหรียญสหรัฐ นั้นแสดงถึงความต้องการเงินทุนเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติและการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศ

ภาพรวมของ EEC

ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ถือเป็นหัวใจสำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทย 4.0 ที่มุ่งเน้นการปรับโครงสร้างและฟื้นฟูเศรษฐกิจไทย มีที่ตั้งเชิงยุทธศาสตร์ที่ดีและมีคอนเซ็ปต์ “การสร้าง

⁸ Nationally Determined Contribution หรือ การมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด คือ เป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกและการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่แต่ละประเทศกำหนดขึ้นตามความตกลงปารีส (Paris Agreement)

สภาพแวดล้อมที่ครอบคลุม” โดยในปี ค.ศ. 2017 รัฐบาลไทยได้ริเริ่มโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อเป็นโครงการพัฒนาพื้นที่โดยมุ่งหวังที่จะฟื้นฟูพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกของประเทศไทย ครอบคลุมการพัฒนา 3 จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดระยอง ชลบุรี และฉะเชิงเทรา มีเป้าหมายในการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจให้ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จัดให้มีการบริการภาครัฐที่ครอบคลุม สร้างโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคที่มีประสิทธิภาพ กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสม ตลอดจนพัฒนาเมืองให้ทันสมัยและเหมาะสมต่อการอยู่อาศัยและประกอบธุรกิจ พื้นที่รวมประมาณ 13 ล้านเฮกตาร์ หรือ 8.3 ล้านไร่

กลไกส่งเสริมการลงทุน

มีการลงทุนแบบตั้งเป้าหมายในพื้นที่ที่ชัดเจน ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ มีแรงจูงใจที่ออกแบบเองได้ และมีการสนับสนุนครบวงจรจนถึงการเริ่มดำเนินงานได้ กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพ 5 กลุ่ม ได้แก่

- การแพทย์และสุขภาพ
- ดิจิทัล
- ยานยนต์ยุคใหม่
- BCG (โมเดลเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว)
- บริการ

การออกใบรับรองส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ EEC ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2018 มูลค่ารวม 523 พันล้านเหรียญสหรัฐ โดย 5 สัญชาติแรกได้แก่ (ไทย 37%)

- จีน 16% (ยานยนต์, เครื่องใช้ไฟฟ้า)
- ญี่ปุ่น 12% (ยานยนต์, ปิโตรเคมีและเคมี)
- สิงคโปร์ 8% (เครื่องใช้ไฟฟ้า, ยานยนต์)
- เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน 4% (ยานยนต์, เครื่องใช้ไฟฟ้า)
- สหรัฐอเมริกา 4% (ดิจิทัล, การผลิตทางการเกษตรและการแปรรูปอาหาร)

จุดเด่นของการลงทุนในเขต EEC

- ด้านพื้นที่ เขตส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษมากกว่า 37 เขต
- ด้านแรงงาน ต้องการการบริหารจัดการทุนด้านแรงงาน
- โครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์และสาธารณูปโภค เชื่อมต่อสนามบินพาณิชย์ 3 แห่ง (DMK/BKK/UTP) ท่าเรือสำหรับคอนเทนเนอร์ (LCB) และท่าเรืออุตสาหกรรม (MTP) ถนนเชื่อมต่อพื้นที่หลักทางถนน 3 ระดับ (ทางด่วนบูรพาวิถี ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง และถนนหลวงเชื่อมต่อท้องถิ่น) การขนส่งทางรางทั้งผู้โดยสารและสินค้า และมีสาธารณูปโภคสนับสนุน (น้ำ, ไฟฟ้า และการสื่อสาร)
- กฎหมายและข้อบังคับ มีกรอบที่ชัดเจนตาม พ.ร.บ. เขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก พ.ศ. 2561

แนวทางการขับเคลื่อนตามความต้องการสำหรับทุนมนุษย์และการพัฒนาทักษะเพื่อจัดหาแรงงานที่ตอบสนองความต้องการของอุตสาหกรรม (แบบจำลอง EEC)

- หลักสูตรระยะยาว-ระดับอาชีวศึกษา/มหาวิทยาลัย เน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผสมผสานระหว่างกิจกรรมและวิชาการ โดยความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและผู้ลงทุน
- หลักสูตรระยะสั้น (Re skill/Up skill) ที่สนับสนุนโดยความร่วมมือจากผู้ลงทุนโดยคำรับรองจาก EECO และสอนโดยสถาบันการศึกษาที่ผ่านการรับรองของ EEC โดยผู้ผ่านการอบรมได้รับการรับรองการทำงานขึ้นต่อ 6 เดือน

โครงสร้างพื้นฐานสำคัญของโครงการพัฒนา EEC

- High-Speed Rail (เริ่มโครงการ 2030) ระยะทาง 220 กิโลเมตร เชื่อมต่อ 5 จังหวัด 3 สนามบิน 9 สถานี ทำความเร็วสูงสุด 250 กิโลเมตรต่อชั่วโมง เวลาในการเดินทางภายใน 1 ชั่วโมง
- ท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง เฟส 3 (เริ่มโครงการ 2027) รองรับการเพิ่มของตู้สินค้าได้ 18 ล้าน TPU ต่อปี รองรับขนถ่าย 3 ล้านคันต่อปี เชื่อมต่อทางรถไฟ และท่าเรือสีเขียว
- สนามบินพาณิชย์อุตะเถา (เริ่มโครงการ 2029) รองรับผู้โดยสาร 60 ล้านคนต่อปี สนับสนุนการเชื่อมต่อทางบก คลังสินค้า อาคารโดยสาร และเขตปลอดอากรสำหรับการซ่อมบำรุงรักษา เป็นเมืองสนามบินครบวงจร
- ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด เฟส 3 (เริ่มโครงการ 2028) ปรับปรุงให้รองรับสินค้าเหลวสำหรับอุตสาหกรรมปิโตรเคมีได้ 31 ล้านตันต่อปี รับก๊าซธรรมชาติเพิ่มได้ 11 ล้านตันต่อปี (สามารถพัฒนาต่อได้ในส่วนของคลังสินค้าเหลว, โกดัง, โรงไฟฟ้า และธุรกิจเกี่ยวเนื่องได้อีก)

แรงจูงใจในการลงทุนใน EEC

เงื่อนไข : ดำเนินการในเขตส่งเสริม EEC (37 เขต ณ วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2024) โดยส่งเสริมใน 5 กลุ่มคลัสเตอร์ (การแพทย์และสุขภาพ, ดิจิทัล, ยานยนต์แห่งอนาคต, BCG และ การบริการ)

ภาษีและอากร : ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุด 15 ปี หรือลดหย่อนภาษี (สูงสุด 50%) นาน 10 ปี⁹
การดำเนินธุรกิจ :

- วิซ่า EEC ใบอนุญาตทำงาน EEC
- การลดหย่อนการบังคับใช้ใบประกอบวิชาชีพ เช่น ทางการแพทย์, วิศวกร
- กรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อดำเนินธุรกิจ, การเช่าที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ระยะยาว (50+49ปี), กรรมสิทธิ์คอนโดเพื่อดำเนินธุรกิจและการอยู่อาศัย
- ธุรกรรมทางการเงินด้วยสกุลเงินต่างประเทศ (ยกเว้นจากการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา, สิทธิการชำระสินค้าหรือบริการด้วยสกุลเงินอื่น
- การออกใบอนุญาตและทะเบียนภายใต้พระราชบัญญัติ 14 ฉบับ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

⁹ สิทธิประโยชน์คล้ายกับผู้ประกอบการเขตปลอดภาษีและอากร คลังสินค้าทัณฑ์บน หรือเขตการค้าเสรี

มาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (Thailand Taxonomy)

Thailand Taxonomy เป็นเครื่องมือที่ใช้จัดระเบียบและจำแนกกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ตามผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น กิจกรรมที่ส่งเสริมการลดก๊าซเรือนกระจก หรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อม หรือส่งเสริมความยั่งยืน โดยสามารถประยุกต์ในระดับองค์กรหรือโครงการ เป็นการอ้างอิงภาคสมัครใจ โดยเป็นเกณฑ์เพื่อทบทวนกิจกรรมที่คำนึงถึงความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยตัว Thailand Taxonomy เองไม่ใช่กิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมโดยตัวเอง โดยมีการเลือกภาคเศรษฐกิจที่มีนัยสำคัญ เช่น ภาคพลังงาน, การจัดการน้ำและการบำบัดน้ำเสีย, ภาคการขนส่ง, ภาคเกษตรกรรม และภาคอุตสาหกรรมการผลิต ซึ่งมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกรวมกันคิดเป็น 95% ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งประเทศ และมีมูลค่าทางเศรษฐกิจรวมมากกว่า 40% ของกิจกรรมเศรษฐกิจทั้งหมด

Taxonomy ใช้เกณฑ์การดำเนินการใช้ได้ 3 ลักษณะ ซึ่งแต่ละประเทศจะเลือกใช้ต่างกัน ดังนี้

1. เกณฑ์การคัดกรองทางเทคนิค หรือ Technical screening criteria-based taxonomy (ไทย, สหภาพยุโรป, สิงคโปร์, โคลัมเบีย, แอฟริกาใต้, ASEAN v.2&3¹⁰)
2. เกณฑ์บัญชีขาว หรือ Whitelist-based taxonomy (จีน, รัสเซีย)
3. เกณฑ์ตามหลักการ หรือ Principle-based taxonomy (ญี่ปุ่น, มาเลเซีย, ICMA, ASEAN v.1)

ในประเทศไทยใช้เกณฑ์การคัดกรองทางเทคนิค¹¹ โดยจัดหมวดหมู่กิจกรรมแบบ Traffic Light System ประกอบด้วยแบบจำลองการประเมินกิจกรรม รวมถึงเงื่อนไขและตัวชี้วัดสำหรับประเมินกิจกรรมในภาคส่วนต่าง ๆ และแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มเขียว (Green) : สอดคล้องกับข้อตกลง Paris, สอดคล้องกับ international taxonomy ระหว่างประเทศ เช่น สหภาพยุโรป, ASEAN taxonomy, และสิงคโปร์
- กลุ่มเหลือง (Amber) : สนับสนุนการเปลี่ยนผ่านสู่กิจกรรมสีเขียว, สนับสนุนเป้าหมายลดการปลดปล่อยคาร์บอน (NDC), สอดคล้องกับเป้าหมายในการลดอุณหภูมิ 1.5 องศาภายในปี ค.ศ. 2050 หรือทำได้ก่อนปี ค.ศ. 2040
- กลุ่มสีแดง (Red) : กิจกรรมที่ไม่สนับสนุนเป้าหมายในการลดการปล่อยคาร์บอน

¹⁰ ASEAN v.1, 2 และ 3" หมายถึงการจัดกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนตามระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน เพื่อกำหนดนโยบายและแนวทางความร่วมมือที่เหมาะสม โดยแบ่งออกเป็นดังนี้: **ASEAN-6 (ASEAN v.1):** หมายถึงประเทศสมาชิกอาเซียนรุ่นแรก ที่ก่อตั้งสมาคมฯ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย, ประเทศเหล่านี้มีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจสูงกว่าประเทศสมาชิกอื่นๆ ในช่วงแรกของการก่อตั้งอาเซียน **CLMV (ASEAN v.2):** หมายถึงประเทศสมาชิกอาเซียนรุ่นหลัง ได้แก่ กัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม, ประเทศเหล่านี้มีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจต่ำกว่า ASEAN-6 และได้รับความช่วยเหลือจากประเทศสมาชิกอื่นๆ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ **Brunei (ASEAN v.3):** บรูไน เป็นประเทศที่มีลักษณะพิเศษ มีขนาดเศรษฐกิจเล็ก แต่มีรายได้ต่อหัวประชากรสูงจากทรัพยากรธรรมชาติ จึงมีการจัดกลุ่มแยกออกมา

¹¹ Useability Guide Thailand Taxonomy ของธนาคารแห่งประเทศไทย

ตัวอย่างกิจกรรมการผลิตพลังงานชีวภาพอาจพิจารณาการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเทียบกับตารางที่ 11 ได้ ดังนี้

- กลุ่มเขียว ได้แก่ อาคารสถานที่ใหม่หรือที่ได้มีเพื่อกิจกรรมนั้นที่สอดคล้องกับ bioenergy
- กลุ่มเหลือง ได้แก่ อาคารสถานที่ที่มีอยู่เดิม, ความเข้มข้นของการปลดปล่อยมลพิษตลอดวงจรชีวิต

เป็นไปตามเกณฑ์สีเหลืองสำหรับภาคพลังงาน¹² (Table 11. Thresholds for certain energy sector activities, gCO₂e/kWh)

- กลุ่มแดง : กิจกรรมที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์กลุ่มเขียว หรือกลุ่มเหลือง

ตัวอย่าง: ตารางที่ 11 ตัวชี้วัดกลางของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสำหรับใช้อ้างอิง
ในการประเมินกิจกรรมภาคพลังงาน (หน่วย : gCO₂e/kWh)

	ปี 2565 - 2568	ปี 2569 - 2573	ปี 2574 - 2578	ปี 2579 - 2583	ปี 2584 - 2588*	ปี 2589 - 2593*
กิจกรรม สีเขียว	100	100	100	100	50	
กิจกรรม สีเหลือง	381	225	191	148	N/A	N/A
กิจกรรม สีแดง	>381g	>225g	>191g	>148g	>50g	>50g

หมายเหตุ: ควรมีการทบทวนเงื่อนไขและตัวชี้วัดทุก 3 - 5 ปี เพื่อปรับปรุงเกณฑ์ตามข้อมูลใหม่และการพัฒนาทางเทคโนโลยี

* หลัง sunset date จะไม่สามารถประเมินกิจกรรมตามเงื่อนไขและตัวชี้วัดสำหรับกิจกรรมสีเหลืองได้

** เงื่อนไขและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในภาคพลังงานครอบคลุมมาตรการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน (energy efficiency) แล้ว เนื่องจากเงื่อนไขและตัวชี้วัดถูกกำหนดไว้ในรูปแบบของพหุคูณความเข้มข้นของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (gCO₂ /หน่วยการผลิต) โดยกิจกรรมจะผ่านเงื่อนไขและตัวชี้วัดดังกล่าวได้ ต้องดำเนินการจัดการต่าง ๆ เพื่อลดความเข้มข้นของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมถึงการใช้มาตรการด้าน energy efficiency ด้วย

การใช้ Thailand Taxonomy ในประเทศไทย

ภาคการเงิน

- ให้การสนับสนุนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เช่น พันธบัตรหรือเงินกู้ที่เชื่อมโยงกับโครงการสีเขียว โครงการเปลี่ยนผ่าน และความยั่งยืน และการค้าประกันสำหรับกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- หลีกเลี่ยงการฟอกเขียว¹³
- รวบรวมข้อมูลและจัดการพอร์ตโฟลิโอเพื่อการบริหารความเสี่ยง
- ใช้สำหรับการรายงานและเผยแพร่เพื่อความโปร่งใส

ภาคธุรกิจ

- พัฒนาแผนธุรกิจ/แผนการเปลี่ยนผ่านไปสู่องค์กรสีเขียว
- ประเมินโอกาสและความเสี่ยงในอนาคต
- หลีกเลี่ยงการฟอกเขียว
- ใช้สำหรับการรายงานและเผยแพร่เพื่อความโปร่งใส

¹² เกณฑ์การปลดปล่อยคาร์บอนเทียบเท่าต่อพลังงานตามตารางที่ 11 โดยมีขีดจำกัดการปล่อยคาร์บอนเทียบเท่าต่อพลังงานในแต่ละกลุ่มสี ตามแนวโน้มที่ต้องลดลงภายในช่วงปีตั้งแต่ปี ค.ศ. 2022 จนถึงในปี ค.ศ. 2050

¹³ การกระทำที่แสดงให้เห็นถึงความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม แต่แท้จริงแล้วไม่ได้ทำอย่างจริงจัง หรือทำเพียงเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีเท่านั้น

ภาครัฐ

เพื่อกำหนดเป้าหมายและพัฒนานโยบายสนับสนุนเพื่อบรรลุเป้าหมายการลดการปล่อยคาร์บอนของประเทศ เช่น

- ภาษีหรือค่าธรรมเนียมการปลดปล่อยคาร์บอน
- การซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก หรือกลไกที่ใช้ในการควบคุมการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- การพิจารณาเงินทุนจากรัฐบาล
- สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ
- โครงการแบ่งปันความเสี่ยง

กำหนดการพัฒนา Thailand Taxonomy

ปี ค.ศ. 2022 เริ่มโครงการริเริ่มทางการเงินที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทยซึ่งรวมถึง Thailand Taxonomy (หนึ่งในแผนริเริ่มเชิงกลยุทธ์สำคัญของคณะทำงานด้านการเงินที่ยั่งยืน)

ปี ค.ศ. 2023 เผยแพร่ Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 โดยเริ่มในภาคพลังงาน และการขนส่ง

ปี ค.ศ. 2024 พัฒนาระบบ Thailand Taxonomy ระยะที่ 2 ใน 4 ภาคส่วน ได้แก่ ภาคการผลิต, ภาคการเกษตร, ภาคอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง และภาคการจัดการขยะ รวมถึงการเผยแพร่คู่มือการประกอบธุรกิจบางสาขา เช่น การท่องเที่ยว ซึ่งคาดว่าจะประกาศใช้ Thailand Taxonomy ระยะที่ 2: ภายในช่วงครึ่งแรกของปี 2025

ทั้งนี้ Thailand Taxonomy จะถูกรวมไว้ในพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

บทสรุป

บทความนี้ได้นำเสนอภาพรวมที่สำคัญของการลงทุนสีเขียวในประเทศไทย โดยเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจที่ยั่งยืนเพื่อรับมือกับความท้าทายด้านสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรงขึ้น การสัมมนา "Elevating Thailand as a Globally Attractive Destination for Green FDI and Sustainable Infrastructure" ได้ฉายภาพให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของประเทศไทยในการดึงดูดการลงทุนสีเขียวจากต่างประเทศ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ Thailand 4.0

บทความได้ชี้ให้เห็นถึงโอกาสและความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนผ่านด้านพลังงาน โดยเน้นย้ำถึงศักยภาพในการสร้างโอกาสทางธุรกิจใหม่ๆ ควบคู่ไปกับการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังได้อธิบายถึงนโยบายและมาตรการต่างๆ ที่รัฐบาลไทยได้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมการลงทุนสีเขียว รวมถึงความเคลื่อนไหวของประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคอาเซียนในการผลักดันวาระด้านความยั่งยืน

หัวใจสำคัญของบทความนี้คือการนำเสนอ "มาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย" หรือ Thailand Taxonomy ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการจำแนกและจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจลงทุนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดความเสี่ยงของการฟอกเขียว และส่งเสริมความโปร่งใสในการดำเนินงานทั้งในภาคการเงิน ภาคธุรกิจ และภาครัฐ โดย Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 ได้เริ่มดำเนินการในภาคพลังงานและการขนส่ง

และกำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนาสำหรับภาคส่วนอื่นๆ ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จและนำไปใช้ได้อย่างเต็มรูปแบบในอนาคตอันใกล้

โดยสรุป บทความนี้ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยกำลังเดินหน้าอย่างจริงจังในการส่งเสริมการลงทุนสีเขียวและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมี EEC เป็นพื้นที่นำร่องที่สำคัญ และมีการพัฒนา Thailand Taxonomy เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจสีเขียว ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

งานสัมมนา "Elevating Thailand as a Globally Attractive Destination for Green FDI and Sustainable Infrastructure". จัดโดย EEC ร่วมกับสถานทูตออสเตรเลียและ P4I. 14 มีนาคม 2025.

- ดร. กรรณิการ์ ธรรมพานิชวงศ์. 14 มีนาคม 2025. Thailand taxonomy.*
- ดร. ชลจิต วรวิงโส วีรกุล. 14 มีนาคม 2025. Eastern Economic Corridor (EEC) update.*
- Gilles Pascual. 14 มีนาคม 2025. Introduction to sustainable finance and green FDI.*
- Sheena Narula. 14 มีนาคม 2025. Status of sustainable finance and green FDI., Sustainable finance taxonomies and requirements.*

หมายเหตุ: * นำเสนอในงานสัมมนา "Elevating Thailand as a Globally Attractive Destination for Green FDI and Sustainable Infrastructure".